

אד

פרוטוקול מס' 98/ג'

מישיבת ועדת הכספים

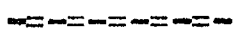
התקיימה ביום ג', כ"ז בסיון, תשל"ד - 28.6.54 בשעה 10.45

- נוכחים : היו"ר י. גורי
 ח. אריאב
 א.ס. גניחובסקי
 ש. דיין
 א. הרצפלד
 ק. לוז
 ח. למדן
 י. פורדד
 ס. קלמר
 א. ציזלינב

מזמנים: שר המשפטים - פ. רוזן.

- מך שטנר - מנהל רשות הפיתוח.
 ד"ר קיסרון - מטעם משרד המשפטים.
 מד בר-יוסף - המפקח על הבנקים.

- (1) סדר-היום: 1) איסור תקציב דעת הפיתוח.
 (2) שחרור מוסדות סמילווה חובה;
 (3) איסור פנסיה לנשיא בית-המשפט העליון.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

רצוני להביא לידיעת הוועדה כי פניתי לשר המשפטים וביקשתיו להכין חוק בדבר מתן זכות עעור לבית-המשפט בעניני תפיסה על-ידי רשות מינהלית. בעיה זו נתעוררה בעת הדיון על חוק מס מסוייג ומס מותרות, כאשר נדון הסעיף בדבר תפיסת סחורות. שר המשפטים מודיע במכתב תשובתו, כי משאלת הוועדה נתקבלה לתשומת-לבנו.

רצוני גם להביא לידיעת הוועדה את תוכן מכתבו של הממונה על התקציבים בנדון העברת פאנה האטונים המרוכז של הגנד"ע ממשרד החינוך והתרבות למשרד הבטחון.

(היו"ר קורא את מכתבו של הממונה על התקציבים מס' 10/01-2871 (תאריך 11 ביוני, 1954).)

אישור תקציב רשות הפיתוח לשנת 1953/54.

היו"ר י. גורני: בעת הדיון על תקציב הפיתוח לשנת 1953/54 נתעוררה שאלה מספטית, אם ועדת הכספים רשאית לאשר תקציב לאחר שהוצא החלטתו לפנות ליועץ המספטי ולקבל חוות-דעתו בנדון, והתשובה שנתקבלה היא חיובית.

(היו"ר קורא את מכתבו של היועץ המספטי)

אני חייב לומר כי איני יכול לקבל את דעת היועץ המספטי מבחינה עניינית, אולם יש לקחת בחשבון כי היועץ המספטי הוא הפוסק וכן כי יש צורך לסיים את הפרשה. אם יש פירצה בחוק - נציע תיקון, והתיקון שאני מציע יהיה בניגוד לדעתו של היועץ המספטי.

אי לכך, אני מציע לוועדה לאשר את התקציב.

א. צינולינג: אני מסכים לדברי היו"ר, ומסוים כך אני מציע להביא את האישור בצורת חוק לכנסת.

מ. שטר: הסברתי זאת כבר בוועדה, שלא יכולנו להביא את התקציב הזה בזמן, כיוון שתוך השנה הזו חלה סהפכה בסדרי רשות הפיתוח על-ידי העברת האדמיניסטרציה והטיפול בכל גמטי הנפקדים לרשות הפיתוח. בעקבות זה, השתנו התקציב, המנגנון וכל היקר הפעולה מן הקצה אל הקצה.

אסרתי זאת כבר פעם, ואני חוזר על כך עתה, כי אני חושב שיש לראות זאת כדבר היוצא מגדר הרגיל ואין ללמוד ממנו איזה שהוא היתר לגבי העתיד. הבסחתי כי נלמד מפרשה זו לקח, ולא נחזור עליה בעתיד.

מסרתי לחברי הוועדה הסברים מפורטים על התקציב בנפיו, נשאלו שאלות ונתתי תשובות. אם הבנתי נכון, הגורם להשהיית האישור היתה השאלה המספטית שנתעוררה על-ידי חבר-הכנסת בדר, דהיינו: אם רשאית הוועדה לאשר את התקציב לאחר זמנו. אני מבקש את הוועדה, לאחר שהיא שמעה את הביאורים לפרטי התקציב, ולאחר ששמעה את חוות-דעת היועץ המספטי, לתת הפעם את אישורה.

לא אתנגד לכך, אם הוועדה תציע תיקון בחוק כדי למנוע בעתיד אפשרות של היטנות הפרשה הזו. אנו עומדים להכניס תיקונים בחוק רשות הפיתוח, ובהזדמנות זו אפשר יהיה לשקול גם הצעה זו.

ק. לונ: חוות-דעתו של היועץ המספטי מקילה עלינו את המלאכה, אולם יחד עם זאת יש לקחת בחשבון שזהו פירוש לחוק קיים, שכולנו בדעה שיש לתקנו. כיוון שכך, אני מציע כי ננסח בעצמנו הצעת תיקון, או שנפנה ליועץ המספטי ונבקשנו לנסח הצעה כזו.

היו"ר י. גורני: חושבני כי לא ניסיב לעשות אם במסיבות אלו נביא את העניין לכנסת; עלינו להביא לכנסת

הצעת תיקון לחוק.

א. צינולינג: לר הייתי/ באמצע השנה כי תקציב רשות הפיתוח לא הובא לפנינו, הייתי מעורר את הבעיה. ענין זה מוכיח כי יש צורך להפנות את תשומת-לבנו לענין של עמידה על

אד.

זכויותינו וחובותינו. אני הייתי מבקש, כי היו"ר ידאג לכך, כי יונהג הסדר לפיו יוגש לנו אחת לחדש לוח בו יפורטו חובות הוועדה הנובעות מחוקים שונים, וכן העניינים שעלינו לטפל בהם.

גם לאחר הערתו של היו"ר, אני מוסיף להמליץ על כך כי התקציב יאושר במליאת הכנסת. הדבר חשוב מבחינה ציבורית, כי המדובר על היקף גדול של מיליונים.

בתקציב נוקבים במספרים עגולים, אולם לא כן הדבר לגבי דו"ח.

מר שטנר: זה אינו דו"ח כספי אלא תקציב.

א. ציזלינג: אבל הזמן כבר עבר, עד מתי אתם חושבים להשתמש בכספים אלה? לדעתי העברת יפוי-הכוח לוועדת הכספים פירושה, כי דין מעיפים שאושרו על-ידי הוועדה הוא כדין המעיפים שאושרו על-ידי המליאה.

היו"ר י. גנרי: על חלק התקציב הכלול בתקציב המדינה חל חוק חוק התקציב. על חלקו השני, שאינו כלול בתקציב של הכנסת, לא חל החוק והוצאת הסכומים הנקובים בו אינה כפופה לתאריך של 30.6. דבר זה טעון תיקון, שאני עומד להציעו.

אני אעמיד קודם להצבעה את ההצעה הפרלמנטרית, אם הוועדה מחליטה לאשר את התקציב או לא.

ה צ ב ה

החלטת לדון על התקציב ולאשרו.

א. ציזלינג: אני שומר לעצמי זכות לערער על החלטה זו בישיבה הבאה.

היו"ר י. גנרי: רצוני לסאול את מר שטנר, אם יש בדעת משרדו לפנות לוועדת הכספים ולבקש את אישורה להעברה מסעיף לסעיף או לשימוש בעודפים?

מר שטנר: אין בדעתנו לעסות כן.

א. ציזלינג: לאחר מכת ראשון בתקציב, אני רואה בו ערבוניה של מחירים עגולים ומספרים מפורטים. אין כאן פרינציפ אחיד. לדוגמה: במחלקה אחת נמסר סכום עגול להוצאות דאר, ואילו בשניה - הוצאות הדאר מפורטות עד כדי דיוק. החשבון של עבודות ציבוריות אינו עגול והפירוט שלו הוא עד כדי מחצית הלירה, מה ההסבר לכך?

הפרופורציה בין ההכנסות וההוצאות עושה רושם קשה - וברגע זה איני מחווה דעתי על כך, כי טרם בדקתי ובסיתי לברר זאת, אולם אני מבקש לקבל אינפורמציה על כך.

היו"ר י. גנרי: מהו המועד האחרון לשימוש בתקציב 1953/54, ומאימתי מתחיל השימוש בתקציב 1954/55, תקציב שטרם הוגש? לגבי תקציב המדינה אפשר להשתמש בעודפים עד 30.6, מהו הדין בקשר לתקציב זה?

מתי אתם עומדים להגיש את תקציב 1954/55?

לי לא ברור למה התכוון המחוקק בשותפות
הזו בין ועדת הכלכלה וועדת הכספים, שלא תוכל רשות הפיתוח להוציא
הוצאות, אלא לאחר שוועדת הכלכלה המליצה בפני ועדת הכספים על אישור
התקציב. גם לו הוגש התקציב בזמן הייתי שואל מהו התפקיד שנשאר
לוועדת הכספים, לאחר שוועדת הכלכלה : סמכה ידיה על התקציב.
האם היא רשאית להפוך את הקעה על פיה, או שהיא חייבת לאשר את התקציב
כמו שהוא ללא שינויים? איזה הגיון יש בדבר, שוועדה דנה על תקציב
ומעבירה אותו לוועדה אחרת לאישור? וכאשר נעשה הדבר עתה באופן
רטרואקטיבי, אני מודיע ומודה שאיני רואה כל טעם באי אילו תיקונים,
ואני באופן עיוור מציע לאשר את התקציב, משום שעבר זמנו ומכיוון
שוועדת הכלכלה המליצה לאשרו.

יחד עם זאת, אני מכניס הצעה לסדר-היום
של הוועדה, לדון על חוק רשות הפיתוח באותו חלק הנוגע לפרוצדורה
של אישור התקציב.

אני מבקש את מנהל רשות הפיתוח להחיש
את הגשת התקציב לסבת 1954/55.

מ. קלמנ:
אני מתנגד לכך כי נאשר את התקציב שעבר זמנו,
ביחוד לאור העובדה שוועדת הכלכלה דנה בו
והמליצה לאשרו. אני מבקש רק כי מנהל רשות הפיתוח ישיב לי על מספר
שאלות סביב התקציב.

משרדי האפוסטרופוס ורשות הפיתוח התאחדו.
(מ. שטנר:) מחינה אדמיניסטרטיבית ולא חוקית) ידוע גם שמרבית הרכוש
הועבר לחברת "עמידר". הייתי רוצה לדעת בכמה פחת מספר הפקידים המינהליים
בעקבות האיחוד וההעברה?

כמה פקידים עוסקים בהחכרת נכסים ובגביית
דמי חכירה? וכאן רצוני להציג שאלה נוספת: האם אין מנהל רשות הפיתוח
סבור, כי יש להעביר את פעולת החכרת הנכסים לרשות אחרת, למוסד
מוסמן המספל בכך, ואני מתכוון לקרן-הקיימת העוסקת בהחכרה. האם
עלינו להרשות במדינה קיום של שני מוסדות מקבילים העוסקים באותה
מלאכה?

י. פורדר:
מליאת הכנסת העבירה את הטיפול בחוק רשות
הפיתוח לוועדת הכלכלה. נדיר קבעה כי אישור
תקציבה של רשות הפיתוח יהיה בסמכותה. לאחר מכן הוברר כי לפי התקנון
נתונה סמכות זו אך ורק לוועדת הכספים, ואז הוחלט כי ועדת הכספים
תאשרו לפי המלצת ועדת הכלכלה. זהו הרקע לסותפות שבקבעה בין שתי
הוועדות.

א. הרצפלד:
מדוע עוסקת רשות הפיתוח בהחכרת קרקע
כפרית? למה לבנו שתי רשויות מקבילות המתחרות
אחת בשניה? אני סבור כי הגיעה העת לדון בכובד ראש בבעיית היחסים
בין רשות הפיתוח והקרן-הקיימת; זוהי שאלה עקרונית שיש לסווא לה
פתרון.

מ. שטנר:
אין זה דו"ח כספי, אלא תקציב. יש מספרים
לא-עגולים על חישובים של עבודות ציבוריות
כי כאן נעשה החסכון לפי חלוקה של אחוזים. אני מודה כי מבחינה ויזואלית
צריך היה לעגל את כל המספרים כדי שהדבר יקבל צורה יותר פשוטה, אבל
לו היה זה דו"ח כספי היה מקום לעורר את השאלה. יתר על כן, יש הוצאות
עגולות שהן שייכות לכל המחלקות, אלא שסוברים אותן באופן אחוזי
לחלקים שונים.

ההתרשמות בנוגע לדיספרופורציה בין
ההכנסות וההוצאות היא נכונה. הענין נעוץ בכך, כי אנו קשורים
לגבי החלק הגדול של הרכוש, לגבי הרכוש העירוני, בתקנות של שכר
הדירה, אשר השאירו לנו בקושי את האפשרות לקיים את הרכוש, לעשות
בו את התיקונים, לשלם את המסים ולהשתתף בעבודות ציבוריות. אנו
מקווים כי עם הפעלת חוק הגנת הדיירים החדש תגדלנו ההכנסות של
רשות הפיתוח, אם כי אני מעריך שרבע מההגדלה זו ילך לצדכי הגדלת
המסים הצמודים לשכר הדירה, אני מקווה כי התמונה תהיה השנה יותר
טובה, ונוכל גם לקגיע לאיזון יתרה. וכל זה בתנאי, שההתייקרות של
השירותים לא תדביק טוב את עליית גובה שכר הדירה, כפי שנקבע בחוק
החדש.

אשר לנכסים החקלאיים, גם כאן הסתדלנו
להיות מתונים בקביעת דמי החכירה - שהם חלק מההכנסה - כדי לא
להכביד על החוכרים.

אנו בונים את הוצאות השנה לאחר 1.4.54
על יסוד התקציב החדש. התקציב שיובא לפניכם יהיה לתקופה מ-1.4.54
עד 31.3.55, ואנו עומדים להביאו יחד עם תקציב הפיתוח.

חברת "עמידה" מספלת ברבע של הרכוש העירוני,
בחור סוכן של רשות הפיתוח. בעקבות פעולה זו הועברו 95 פקידים
למשרדי חברת "עמידה" בכל המקומות הקטנים: לוד, רמלה, בית-שאן וכדומה.

מספר העובדים העוסקים בהחכרת רכוש
עירוני או הסכמתו מגיע ל-38, בערים: יפו, חיפה וירושלים. החכרת
הרכוש החקלאי נעשית על-ידי משרד החקלאות, כסוכן של רשות הפיתוח.

היו"ר י. גורי:
אני הייתי מעדיף כי לשאלתו של חבר-
הכנסת הרצפלד נייחד דיון נפרד. זוהי בעיה
בפני עצמה ואינה צמודה לתקציב שאנו עומדים לאשרו.

א. ציזלינג:
אני מציע כי המסקנות וההערות יונחו
על שולחן הכנסת.

ה צ ב ה

תקציב רשות הפיתוח לשנת 1953/54 - א ו ר

שחזור מוסדות חינוך, תרבות וכו' ממילווה חובה.

היו"ר י. גורי:
אני מביא לידיעת הוועדה את מכתבו
של מר בר-יוסף, בשם הוועדה למילווה חובה,
בנדון מילווה חובה שנוכה מחשבונות בבנקים של מוסדות חינוך, תרבות
וכו'. למכתב מצורפת רשימת מוסדות.

(היו"ר קורא את המכתב)

מר בר-יוסף:
עד כה אישר סר האוצר סכום של 300,000 ל"י
להחזרה. עד חדש סרץ הוחזר סכום של
175,000 ל"י. באפריל, מאי ובם החדש ממשיים לאחזיר, ואנו עומדים
לפנות לסר האוצר בבקשה שיאשר סכום נוסף. יתכן כי סכום של 100,000 ל"י
נומפות יענה על הבעיה.

ועדת הכספים
28.6.54

אד.

בכמה מסתכם סכום הבקשות?

מ. קלמר:

ב- 5 מיליון ל"י, זאת אומרת כי צריך להחזיר סכום של 500,000 ל"י, כמובן לאחר

מר בר-יוסף:

בירור כל בקשה ובקשה.

מר בר-יוסף מבקש במכתבו לצרף שני מוסדות לרשימה, והם: מפעלי העובד הציוני וקרית יערים.

הי"ר י. גורי:

אני מציע לוועדה לאשר את הרשימה עם

התוספת.

הרשימה, בצירוף התוספת - א ו ט ד.

אישור פנסיה לנשיא בית-המשפט העליון.

הי"ר י. גורי: אנו עוברים לענין שהנאתיו לפני הוועדה בישיבה הקודמת, והחלט להמשיך בבירור בנוכחות שר המשפטים. המדובר הוא בפנסיה לנשיא בית-המשפט העליון. קראתי לפני הוועדה את מכתבו של שר המשפטים בנדון, ועלי לציין שנית כי אנו פועלים בעניני מסכורת וגם קצבה במסכורת של הכנסת.

רצוני להזכיר לחברי הוועדה כי אני הצעתי לוועדה לקבוע את סכום הקצבה בשיעור של 75% מהמסכורת נטו. לפי החלטת ועדת הכספים המסכורת ברוטו היא 725 ל"י, מזה יורד מס הכנסה בגובה של 294 ל"י, ונשארת מסכורת נטו של 431 ל"י. לפי הצעתי, יקבל איפוא נשיא בית-המשפט העליון 483 ל"י ברוטו או 325 ל"י נטו.

בוועדה נתעוררה שאלה כללית יותר. נאמר כי בדרך-כלל יש צורך להתקין לא חוק במלאות, אלא החלטה בדבר גמלאות לגבי כלל השופטים. חלק מחברי הוועדה הביע דעה שצריך להצמיד גם החלטה זו להחלטה הכללית. מסרתי לחברי הוועדה כי החלטה כללית תחייב סיפול ממושך, ואילו הענין הנדון אינו סובל דיחוי. הצעתי לכן לקבל החלטה אד-הוק.

נתעוררה גם שאלה אחרת: האם החלטה אד-הוק צריכה לחול על מקרים דומים ואם לאו? פתוך חילופי הדברים הבינותי כי לחברי הוועדה רצוי שי להחלטה שתקבל עתה יהיה תוקף גם לגבי מקרים דומים. לא נתקבל סיכום, והוחלט להמשיך בדיון בנוכחות השר כדי לשמוע את חוות דעתו.

שר המשפטים פ. רוזן: קיבלתי דו"ח על הדיון שהתקיים בישיבה האחרונה של ועדת הכספים מפי שר קיסרון. אם רק אפשר לנסח הצעה אן החלטה כללית, שתחול על מקרים דומים, הייתי מעדיף החלטה כזו. מכל מקום, אני מצטרף לדעת היו"ד, שאין כל אפשרות לחכות לתקנות פנסיה כוללות. כפי שידוע לי, מכינים השופטים את הצעתם בענין זה, והם יושבים על מדוכה זו כבר זמן רב. הצמדת ענין סיוח זה לתקנות כוללות תגרום לדחיה ממושכת, והדבר אינו רצוי.

לפילתי את מסאלת נשיא הכספים, ואני מביא לפניכם טיוטת החלטה, שיכולה לחול באמת על כל המקרים הדומים. חושבני כי הוועדה יכולה לקבל את הנוסח הבא:

א.ד.

בתוקף סמכותה לפי סעיף 18 לחוק השופטים, תשי"ג - 1953, קובעת ועדת הכספים של הכנסת, כי לשופט היוצא לקצבה לפני גיל הקצבה מטעמי בריאות, ושכונטר עבודתו אותה שעה נפגע ב-90% לפחות, תשולם מדי חודש בחדשו קצבה של... אחוזים מסכום המשכורת שהיתה משתלמת לו אילו הוסיף אותו חודש לכהן כשופט.

החלטה זו מתייחסת למקרים של אינוולידיות

גמורה.

אשר לסכום הקצבה, ביקשתי להזמין את שר האוצר שיחווה דעתו בנדון. איני מביא כאן כל הצעה, אבל אני בכל אופן מבקש ללכת בנדון עד למכסימום האפשרי, לפי דעתכם.

הינ"ר י. גורני:

היה לי יסוד לחשוב כי הוועדה נוטה לקבל החלטה כוללת, אבל אני כשלעצמי איני סלם עם זאת. לפנינו מקרה של נשיא בית-המשפט העליון, אשר יש לו שש שנות סירות במדינה. לנגד עיני חוק הגמלאות לשרים - ואיני אומר שחוק זה צריך לחול על החלטה לגבי גמלאות לשופטים, אם כי לא מתקבל על הדעת שהמרחקים יהיו גדולים - ושר שאין לו עבר של סירות במוסדות המדינה-בדרך יכול להגיע לאחר שש שנות סירות ל-40%-45%. אולם במה דברים אמורים? בטר שפרש מעבודתו באופן רגיל, או שופט שהגיע לגיל פנסיה ולא נבחר יותר, אולם הוא עדיין במלוא כוחו ויכול לעסוק במקצועו. כמובן שיש לנהוג אחרת כלפי אדם שהפסיד את כושר עבודתו, אולם גם במקרה זה איני בטוח אם היינו מרחיקים-לכת עד לתשלום של 75%.

המקרה שלפנינו הוא מקרה מיוחד במינו, של נשיא בית-המשפט העליון הראשון במדינת ישראל. לפי המצב שנתהווה, וגם לפי עברו של האיש - והוא כיהן 12 - 10 שנים כנשיא בית-הדין של הקונגרסים - יש מקום לסואיגנדיס. איני בטוח אם ניטיב לעשות, אם כבר בהשפעת מקרה מסוים זה, נקבל החלטה שתחול על כל מקרה ומקרה.

א. צינזלינג:

מה היא ההצעה בחוק סירות המדינה?

הינ"ר י. גורני:

המכסימום הוא 2/3, והוא ניתן לאחר 32 שנות סירות. מי שעבד 6 שנים בשירות המדינה - זכאי ל-12 נקודות, זאת אוטומטית: לחלק החמסי מהמשכורת ברוטו.

ה. קלמר:

לא יתכן כי בעת שהוועדות מספלות עדיין בחוק הגמלאות לעובדי המדינה או לאנשי צבא הקבע, נקבע אנו הלכה לגבי סוג מסויים של עובדים. אין ללמוד ממקרה מיוחד זה, ביחוד שהוא נוגע לנשיא בית-המשפט העליון הראשון במדינת ישראל, לגבי מקרים דומים. אני תומך לכן בהצעת היו"ר, כי נקבל החלטה אד-הוק למקרה בודד זה.

י. פורדב:

אני מבין את ההיסוסים לגבי יצירת תקדים, אולם אני תומך בדעת היו"ר כי זהו מקרה מיוחד שטעון החלטה מיוחדת.

ה. למדן:

אם יש חברי ועדה החוששים שיש טעם לפגם בכך שמחליטים על מקרה קונקרטי חמור, לדעתי עוד פחות טעם יש בכך אם על-פי מקרה חמור זה ידונו על הכלל. אני מציע כי ייאמר: נשיא בית-המשפט העליון הראשון במדינת ישראל - יקבל גמלאות בסכום של... (על גובה הסכום נחליט לאחר מכן).

א. צינזלינג:

אני הייתי בוחר כי ייסדך המצב הקיים, ואני מבין כי יש סמלא מקום קבוע לנשיא בית-המשפט העליון. מבחינת הדאגה לאדם - הרי זה המכסימום, ומבחינת העקרון - מאד לא רצוי לקבל החלטה אד-הוק.

נד.

הי"ר י. גורני:

במכתבו של שר המשפטים נאמר, כי נטיא
בית-המשפט העליון הביע משאלה לפרוט לקצבה.

א. ציזלינג:

אם לא תתקבל ההצעה להמשיך במצב הקיים,
אזי מציע לקבל את הצעת שר המשפטים על-סנת
שתקפה יהיה עד קבלת חוק קבוע.

ה צ ב ע ה

ההצעה להמשיך במצב הקיים - לא נתקבלה

ההצעה לקבל את הנוסח של שר המשפטים - לא נתקבלה

ההצעה לקבל החלטה אד-הוק - נתקבלה

הי"ר י. גורני:

נשאלת עתה השאלה אם לקבל את הנוסח של
הסיפא של הצעת שר המשפטים, שהוא יקבל
אחוזים מסכום המסכורת שהיתה מסתלמת לו אילו הוסיף אותו חודש לכהן
כשופט. או שנקבע אחוז מסוים אשר יהיה צמוד לאינדקס.

הוחלט לקבל את נוסח הסיפא של הצעת שר המשפטים.

הישיבה נועלה בשעה 13.30